

Взаимно признаване I.

РАМКОВО РЕШЕНИЕ 2008/909/ПВР НА СЪВЕТА от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейски съюз

Практически казуси – Насоки за обучители

Съставил:

Проф. Андре Клип

Университет Маастрихт,

Почетен съдия към Апелативен съд на Хертогенбош

Съдържание

A.	Практически казуси	1
I.	Уводни въпроси	1
II.	Казус 1; въпроси.....	1
III.	Упражнения	2
III.	Казус 2, продължение на Казус 1; въпроси	3
B.	Допълнителни бележки за обучителите относно казусите..	4
C.	Методологически подход	5
I.	Обща концепция и основни теми	5
II.	Работни групи и структура на семинара.....	6
III.	Допълнителни материали.....	7
IV.	Последни развития.....	7
D.	Решения.....	8

Взаимно признаване I.

А. I. Уводни въпроси:

1. *Какъв вид безусловно осъждане с наказание лишаване от свобода се прилага от вашата национална система?*
2. *Какъв е принципът на социалната рехабилитация? Прилага ли се във вашата система?*
3. *Какъв вид помощ може да предостави Рамково решение 2008/909? В каква степен се различава то от Рамково решение 2008/947?*
4. *Какви са правилата във вашата държава за условното или предсрочното освобождаване след наложено наказание лишаване от свобода?*

А. II. Практически казус 1:

Германският гражданин Ханс Шулц е осъден от Варшавския наказателен съд на 27 август 2010 г., като му е наложена безусловна осъдителна присъда от 12 години лишаване от свобода за изнасилване на жертвата А на 3 юни 2003 г. във Варшава, изнасилване на жертвата Б (с полска националност) на 7 август 1998 г. в Берлин, Германия, използване на обществен транспорт в Гданск на 7 юни 2010 г. без валиден превозен документ, и за нанасяне на сериозна телесна повреда на надзирател в затвор, при бягството му от затвора в Гданск на 8 юли 2010 г. В допълнение към присъдата лишаване от свобода за трите сериозни престъпления, на лицето е наложена глоба в размер на 500 злоти за извършеното в градския транспорт нарушение.

В края на 2016 г. компетентните полски власти се сдобиват с информация, че Шулц се е върнал при майка си, която живее в Гьотинген, Германия. На 17 юли 2017 г. полските власти издават удостоверение за прехвърляне на наказанието за изпълнение в Германия.

Въпроси:

1. Кои са издаващите власти и кои – изпълняващите?
2. Попада ли казусът в обхвата на условията по Рамково решение 2008/909?
3. Попълнете удостоверението, а след това обсъдете в пленарен формат по кои пунктове сте имали колебания.
4. Смятате ли, че има някакви причини изпълняващият орган да обсъди основания за отказ?
5. Има ли някакво значение становището на самото лице Ханс Шулиц?
6. Трябва ли властите в Германия да арестуват лицето Шулиц в очакване на процедурата за признаване?

А. II. Упражнения:

Посочете кои са изпълняващите компетентни органи и на какъв език следва да е удостоверението:

1. На 4 юли 2019 г. словенският гражданин Янец Жупанчич е осъден с присъда от 7 години за вЪорЪжен обир, извЪршен в Брюж, Белгия. Същият е арестуван на 31 декември 2017 г. и оттогава е в затвора. Компетентните белгийски власти искат трансфера му в родната му Словения за изпълнение на наказанието.

Компетентен орган:

Език:

2. Йосип КнЪежевич е хЪрватски гражданин, с присъда от наказателния съд в Мишколц, Унгария, в размер на 12 месеца затвор за това, че е извЪршил кражба. Лицето е родено в Загреб.

Компетентен орган:

Език:

3. На 1 юни 2015 г. румЪнският гражданин Флорин Раду е осъден от наказателна колегия към окръжния съд на Каунас на 15 години, за извЪршени през 2013 г. две убийства. На 7 юли 2020 г. компетентните власти на Литва изразяват желание наказанието да бЪде прехвЪрлено за изпълнение в РумЪния.

Компетентен орган:

Език:

А. III. Практически казус 2, продължение на Казус 1:

В рамките на процедурата по признаване, изпълнявана в Германия, става ясно, че Шулц не е присъствал на своя процес в Полша. Когато на 7 юни 2010 г. е засечен да пътува без превозен билет, същият е арестуван и задържан под стража до бягството му от затвора на 8 юли 2010 г., когато успява да избяга след като е нанесъл побой над затворнически надзирател. След бягството му на адреса му във Варшава е изпратена призовка за явяване на дело през м. август 2010 г., на който адрес е официалната адресна регистрация на лицето. Призовкарят не открива лицето на този адрес. Служителят посещава адреса два пъти, като оставя бележка, че документът се намира в районното полицейско управление, откъдето лицето може да си го вземе. Безспорно е, че призовката е връчена в съответствие с текстовете на НПК на Полша, приложим в онзи момент. От 2010 г. насам полските власти издирват лицето Шулц безуспешно.

По време на производството в Германия Шулц заявява:

- че е бил в пълно неведение за водения срещу него процес;
- че пребивава в дома на майка си от юли 2010 г.;
- че действително е ползвал обществен транспорт без валиден превозен документ;
- че отрича да е бил замесен в извършването на някое от посочените сериозни престъпления.

Въпроси:

1. *Може ли съдебното решение, издадено в Полша, да бъде признато и прехвърлено за изпълнение в Германия?*
2. *По кои въпроси изпълняващите органи биха имали нужда от допълнително информация?*
3. *Въз основа на кои критерии следва да се вземе решение?*
4. *Какви са алтернативите, в случай че Германия не признае съдебното решение от Полша?*

5. *Представете си, че това полско решение може да бъде признато изцяло. Какви в такъв случай са правилата, приложими за изпълнението му в Германия?*
6. *Кога ще бъде освободен Шулиц?*

Част В. Допълнителни бележки за обучителите относно казусите

Интересно би било да се види и провери дали текстът, с който участниците разполагат пред себе си, е само оригиналният текст на документа, преведен на техния национален език, или включва също така измененията и поправките, направени впоследствие. Все още често се случва в практиката да се използва оригиналният текст от 2008 г., без въведените след това с Рамково решение 2009/299 съществени изменения. NB: относно поправките, налице са някои разлики в текста, вариращи според езика, като е възможно поправките да се въвеждат в годините след 2009 г. – например финската весия ОВ 2014 L 36/22. Ако има достатъчно време, моментът е удобен за обучение за ползване на eurlex и [консолидираните версии на правни актове](#).

Много важно е участниците да бъдат насърчавани да ползват онлайн инструменти!

Част С. Методологически подход

I. Обща концепция и основни теми

Акцентът при първия казус е да се обсъди смисъла на правната концепция за взаимното признаване, когато се признават съдебни актове на други органи. За целта е нужно голямо доверие в системата на наказателното правосъдие на отсрещната страна, а също така и сътрудничество, дори в ситуации, в които възможното решение по даден казус в другата държава членка би се различавало драстично от възможното решение в собствената държава членка. Като общо правило съдебните решения се прехвърлят за изпълнение „както са“. В повечето случаи издаващата държава членка определя условията. Възможни са обаче и някои изключения, свързани например с прилагането на давностен срок.

За да са подготвени да изпълняват добре правомощията си, служителите на съда трябва да развият усет за разпознаване на такива ситуации, тъй като

последните могат да забавят, а дори и да попречат на сътрудничеството, или пък да доведат до последствия след осъществяване на трансфера.

Вторият казус се „вглежда“ в един определен въпрос, довел до множество проблеми в областта на ЕЗА и представляващ понастоящем проблем при прехвърлянето на съдебни актове и присъди като цяло. При следване практиката на Съда относно *задочните присъди* и измененията във всички инструменти за взаимно признаване, чрез нови правила за *присъди, постановени задочно*, които правила се въвеждат с Рамково решение 2009/299, в практическата работа се появяват и нови въпроси и проблеми.

Казусите и въпросите към тях са формулирани по начин, който да позволи обучителят и участниците да се занимаят със следното:

1. Структурата и основните презумпции за взаимно признаване в общия и в специфичния контекст на Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз и на Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 година за изменение на рамкови решения 2002/584/ПВР, 2005/214/ПВР, 2006/783/ПВР, 2008/909/ПВР и 2008/947/ПВР, с което се укрепват процесуалните права на лицата и се насърчава прилагането на принципа за взаимно признаване на решения, постановени в отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес;
2. Да обсъдят и открият кои са органите, намесени в работа по казуса от двете страни;
3. Да обсъдят как са разпределени дейностите по казуса между издаващите власти и изпълняващите власти;
4. Да обсъдят как може да се осъществи контакт между компетентните органи и какви гаранции могат да бъдат предоставени;
5. Да обсъдят какви ще са ефектите от трансфера при изпълнение на присъдата в изпълняващата държава членка;
6. Да обсъдят ролята на осъденото лице при опитите му да блокира трансфера или да постигне по-добри условия;

7. Да обсъдят ролята на осъденото лице при опитите му да бъде осъществен трансфер, в случай че не е налице инициатива за това от страна на заинтересованите държави членки.

II. Работни групи и структура на семинара

Преди семинара обучителят разпраща въпросник в размер на една страница, целта на който е да набави информация за опита на участниците в областта на прилагане на РРС и практическите аспекти от това. Обучителят пита и какви са очакванията на участниците и дали имат конкретни въпроси, отговор на които биха искали да получат. Информацията от въпросниците ще бъде включена в презентирането на темата, както и ще изиграе роля при определяне на нивото на обсъжданата проблематика и евентуалните допълнителни въпроси. Важно е информацията от въпросниците да бъде налична, тъй като може да се очаква опитът, езиковите компетенции и естеството на ежедневните работни задачи да се различават за различните участници.

Обучителят ще направи пред участниците кратка презентация (Power point), в която ще акцентира върху най-важните характеристики на Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз – обхват, дефиниции, компетентни органи, разлика между предаване за наказателно преследване и изпълнение, ролята на това с каква националност или местожителство е исканото лице, основания за отказ, времева рамка, приложимо законодателство, последващи решения, задължения за държавите членки (**около 15-20 минути**).

Практически казус 1 е формулиран с цел да засегне две много базови положения, но също така и да включи по-задълбочен анализ на няколко проблема, които могат да се появят. Участниците ще работят в групи от 4-5 човека, като ще имат на разположение свързан с интернет лаптоп, за да решат съответните казуси. Препоръчва се най-вече използването на уебсайтовете на Европейската съдебна мрежа (EJN), на Eurlex и на Съда на Европейския съюз. Цел на обучението е участниците да се научат да използват тези уебсайтове, за да набавят информацията, от която имат нужда и която могат да използват за решаване на обсъжданите въпроси.

Решаването на Казус 1 и отговорите на въпросите би следвало да отнеме **около час и четиридесет минути**. Групите могат да се организират на принципа на сходно ниво на опитност на участниците в тях.

Тук се препоръчва прекъсване за десет минути почивка.

Работата с **упражненията** по точка А.ІІ би трябвало да отнеме **около 10 минути**, тъй като тяхната цел е да подпомогнат участниците да разберат механизма, по който се случва определянето на компетентните органи и езика на удостоверението. След като са направили справка в уебсайта на ЕСМ, това упражнение може да се използва и като контролно такова. Ако решаването на Казус 1 отнема повече време от очакваното, то последващото упражнение може да бъде пропуснато и дадено за домашна работа.

Казус 2 ще принуди участниците да работят по въпроси, които не се откриват в текста на рамковото решение, но които все пак се отнасят до практическото му прилагане и изискват бързи отговори. Участниците ще работят в групи от 4-5 човека и ще разполагат със свързан с интернет лаптоп, за да отговорят на тези въпроси. Решаването на Казус 2 би следвало да отнеме **около 40-45 минути**.

Всички оставащи въпроси могат да бъдат обсъдени в края на семинара (за **около 5-10 минути**).

ІІІ. Допълнителни материали

Всички участници **трябва** да носят копие от Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз, както и образец на удостоверението от Приложението към РРС. Също така участниците трябва да носят със себе си или да имат достъп до съответните текстове в тяхното национално законодателство, с които се прилага това рамково решение.

ІV. Последни развития

Моля, направете справка дали през последните три месеца има нови дела, които предстои да бъдат разгледани от Съда или за които към Съда е отправено преюдициално запитване. (NB: Обучители, ако няма нови дела,

може да поставите за обсъждане фактите и следствията по [Делото „Огнянов“ \[С-554/14\]](#)).

Част D. Решения

A. I. Уводни въпроси

1. Какъв вид безусловно осъждане с наказание лишаване от свобода се прилага от вашата национална система?

Това е въпрос, с който участниците да се информират за многообразието от санкции, съществуващи в Европейския съюз. Той най-добре изпълнява целта си в мултинационален формат, но има полезна функция и при формат, в който участниците са от една националност. В тези случаи участниците с повече опит в прехвърлянето на наказания биха могли да дадат информация дали са се натъквали на наказания, които изцяло се различават от познатите им в рамките на националната система, с която работят.

2. Какъв е принципът на социалната рехабилитация? Прилага ли се във вашата система?

Повечето държави членки или вече официално са въвели този принцип като ръководен по отношение на осъдените лица, или са го приложили на практика. Но реалното значение на този принцип ще бъде различно в различните държави членки. Общата идея е, че шансовете на осъдените лица за обратно приобщаване в обществото са много по-големи, когато е възможно това да се случи в държавата на произход на лицето и сред носители на родния му език. Член 3 на Рамковото решение 2008/909 надгражда принципа до степен на основание за прехвърляне на наказанието и трансфер на затворника. Както издаващите съдебни органи, така и органите в изпълняващата държава трябва да са удовлетворени, че тази цел е обслужена (член 4, параграф 2). Както е видно от параграф 3 на член 4, държавата членка, от чиято националност е лицето, е тази, която по презумпция обслужва интереса на лицето във връзка със социалната рехабилитация, от което следва, че същата има много малко причини да откаже трансфер.

3. Какъв вид помощ може да предостави Рамково решение 2008/909? В каква степен се различава то от Рамково решение 2008/947?

Член 3, параграф 1 от Рамково решение 2008/909 към наказания лишаване от свобода и мерки, включващи лишаване от свобода, гласи, че трансферът на присъди следва да се осъществява с оглед на това да се улесни социалната

рехабилитация на осъденото лице. Именно този трябва да е най-важният принцип, приложим при сътрудничеството. Докато осъдените, чийто трансфер е осъществен на основание рамково решение 2008/909 са в затвора, то тези, прехвърлени по 2008/947 са на свобода, но при условия, върху спазването на които надзор осъществява изпълняващата държава членка.

4. Какви са правилата във вашата държава относно условното или предсрочното освобождаване след наложено наказание лишаване от свобода?

Това е въпрос, с помощта на който участниците ще се осведомят за множеството различни правила за условно и предсрочно освобождаване, съществуващи в ЕС. В някои държави членки освобождаване на лицето е опция, възможна след изтърпяване на $\frac{1}{4}$ от присъдата, докато в други държави тя трябва да бъде изтърпяна изцяло. В някои държави системата изисква от съда да определи дата на освобождаване, други държави – това е определено по закон, а в трети – решение за това се взема отделно от комисия за условно предсрочно освобождаване или от изпълняващия орган. Това упражнение е най-полезно, ако е изпълнено във формат с участници от различна националност, но изпълнява функциите си дори когато участниците са от само една националност. В тези случаи участниците с повече опит в прехвърлянето на съдебни решения биха могли да дадат информация дали са се натъквали на правила за условно или предсрочно освобождаване, които изцяло се различават от познатите им в рамките на националната система, с която работят.

Разбирането за тези разлики е фундаментът на взаимното доверие в системите на различните държави.

A. II. Казус 1.

Въпроси:

Q1. Кои са издаващите власти и кои – изпълняващите?

Този път отговор на въпроса за компетентните издаващи власти не може да бъде открит чрез Atlas. В така наречените „Fiches Belges“ откриваме следното:

Окръжния съд (Sad Okregowy), в чиято юрисдикция осъденото лице има постоянно или временно местожителство.

Ако компетентността не може да бъде посочена съобразно принципите по-горе, компетентен в този случай ще бъде Окръжният съд във Варшава (Sad Okregowy w Warszawie). Това обаче се отнася до компетентността на съда като изпълняващ орган. Като имаме предвид централната роля на Варшавския окръжен съд като съд, постановил и решението, можем да допуснем, че именно той може да издаде искането.

Atlas не дава отговор и на въпроса относно Германия, но в [Нотификацията за прилагането на рамковото решение](#) четем, че компетентни прокурори са тези от окръжните съдилища. В Гьотинген има такъв окръжен съд / Landgericht.

Когато аз търсех отговор на горния въпрос, на 29 май 2020 г. на сайта на ЕСМ беше поместено следното:

За информация дали мярката е налична в държавата членка, от която търсите съдействие, или за информация относно изпълнението на тази мярка в държавата членка, можете да проверите инструмента „Fiches Belges“. За Ваше удобство, последвайте директния линк [[🔗](#)] към съответния Fiches Belges отстрани на всяка от мерките по-горе.

Последна редакция - 6 април 2017 от Секретариата на ЕСМ

Това показва две много важни неща. Системата на Atlas не е завършена за РР 2008/909 в степената, в която е завършена за ЕЗА. Освен това информацията, която аз открих към момента на моята проверка, бе последно актуализирана от ЕСМ три години преди това. С други думи, имайте предвид, че дори на сайта на ЕСМ информацията може да не е актуална.

Търсенето ми продължи чрез Fiches Belges и това, което ме интересуваше, гласеше: *Органите, компетентни да получат исканията, са прокурорските служби на местно ниво. Адресите ще откриете в ЕСМ ATLAS (EJN ATLAS). Можете да се свържете със същата прокурорска служба, в чиято компетентност са и производствата с ЕЗА.*

Вече открихме, че Atlas не ни върши работа, но препратката към ЕЗА компетентността е от помощ. Службата, където трябва да изпратим искането е:

Наименование:	Generalstaatsanwaltschaft Braunschweig
Адрес:	Fritz-Bauer-Platz 1
Отдел (Отделение):	
Град:	Braunschweig
Пощенски код:	38100
Телефон:	(0049) 531 488-1401
Мобилен телефон:	
Факс:	(0049) 531 488-1414
Email:	gstbs-poststelle@justiz.niedersachsen.de

NB: Бележка за учителите. Може да възникне въпросът дали Рамково решение 2008/909 е приложимо. Ако бъде зададен, обсъдете го. Като цяло не се препоръчва да се занимавате с тази тема с участници с малко опит в областта на взаимното признаване. Съдебното решение е с дата 27 август 2010 година. Директивата би следвало да е приложена, считано от 5 декември 2011 година. Полша направи това на 1 януари 2012 година. Германия я приложи на 25 юли 2015 година (въпреки че на уебсайта на ЕСМ грешно е посочена 2105 година). Искането, в този смисъл, се отнася до съдебно решение, постановено преди датата на прилагане. Член 28(1) от рамковото решение гласи, че решаващ е моментът на изпращане на искането. С други думи, ако искането е получено след 5 декември 2011 година, приложимо е рамковото решение, дори ако съдебното решение е по-старо. В нашия случай искането е изпратено на 17 юли 2017 година.

Член 28(2) от решението обаче позволява държавата членка да декларира, че ще продължи да прилага Конвенцията на Съвета на Европа от 1983 г. за трансфер на осъдени лица, в случаите когато окончателното съдебно решение е издадено преди 5 декември 2011 г. Някои държави членки, например Нидерландия и Полша, са направили такава декларация; Нидерландия – на 9 октомври 2009 г., а Полша – на 1 юни 2011 г. Член 28(2) гласи, че такава декларация трябва да бъде направена при приемането на РР, което става факт на 27 ноември 2008 година. С каква стойност е такава декларация? В [Случаят „Поплавски“](#) Съдът прецени, че декларацията от страна на Нидерландия е закъсняла, поради което не може да произведе какъвто и да е правен ефект. В такъв случай, може да се допусне, че и декларацията на Полша би била нищожна.

Q2. Попада ли казусът е обхвата на условията по Рамково решение 2008/909?

Има различни аспекти, които да бъдат обсъдени и подложени на проверка. Първият – дали критериите по член 4 на рамковото решение са изпълнени. Отбелязахме, че Шулц е в Германия, която, както е указано в член 4(1), е изпълняващата държава членка. Налице ли е обаче съгласие от страна на осъдения Шулц, и всъщност, необходимо ли е то? Шулц, бидейки германски гражданин, живущ в Германия, попада в категорията по член 4(1). Член 6(2)(а) слага точка на дискусиите относно такова съгласие. Съгласие не е необходимо, когато съдебното решение, заедно с удостоверението, се предава на държавата членка, гражданин на която е осъденото лице, в която то също така живее. Ето защо съгласието на Шулц не е нужно.

Следващата стъпка е проверка дали деянието попада в обхвата на приложението на правния инструмент. Член 7 на Рамковото решение съдържа същия списък с престъпления, както РР за ЕЗА. В него се споменава изнасилване, и в този смисъл, не е необходима проверка за двойна наказуемост. Тежка телесна повреда и ползване на обществен транспорт без превозен документ не се споменават. Член 7(4) от РР гласи, че трябва да бъде извършена проверка дали тези деяния на лицето представляват престъпление и по германското законодателство. Член 7(1) съдържа изискване всяко от деянията да е наказуемо с поне три години. Не съм имал възможност да проверя ситуацията по реда на германското законодателство, но смятам, че е много малко вероятно законите в Германия да предвиждат толкова тежко наказание за ползване на обществен транспорт без билет. С други думи, Германия няма да приеме изпълнение на съдебното решение за това закононарушение. Кое то може да доведе до частично признаване, за което член 10 предвижда провеждането на процедура по консултации.

Q3. Попълнете удостоверението, а след това обсъдете в пленарен формат по кои пунктове сте имали колебания

Това упражнение със сигурност ще предизвика участниците да задават въпроси. Естеството на въпросите може силно да варира в зависимост от коя държава е участникът или опита му с тези удостоверения.

Знаем ли дали съдебното решение е окончателно? Член 1 от РР гласи, че това е от фундаментално значение за прилагането на РР. Отговорът на този въпрос откриваме в полския закон. Той определя дали обстоятелствата по случая правят съдебното решение окончателно. От самото искане може да се направи заключение, че полските власти са на мнение, че съдебното

решение е окончателно (NB: може да се върнете на този въпрос, когато обсъждате темата за производството в отсъствие на обвиненото лице).

Бележка за обучителите: Всеки въпрос, или дори само изразено съмнение, е правилен отговор и трябва да бъде насърчен. Най-важно е да се осъществи дискусия. На практика много проблеми се появяват, защото хората са несигурни дали правилно попълват информацията, но не го казват.

Може темата за отсъствието на лицето от съдебния процес и начина, по който се квалифицира това, вече да е била повдигната. Като обучител вие трябва да решите дали да я обсъдите веднага, или да я отложите за момента, когато обсъждате Казус 2.

Може също така да стане въпрос, че държавите членки имат напълно различни правила за това как се изчисляват години и месеци в дни. Това е един много интересен феномен. В крайна сметка е важно издаващият орган да посочи във формуляра броя дни, дори ако присъдата е издадена за брой години или месеци.

Q4. Смятате ли, че има някакви причини изпълняващият орган да обсъди основания за отказ?

Този въпрос ни отвежда към член 9, в който се изброяват основания за отказ за признаване на съдебното решение и изпълнение на наказанието. Добре е да се насърчи дискусия по някои от тези основания, за които участниците смятат, че са относими към обстоятелствата по казуса, или които са им интересни.

Член 9(1)(е) указва като възможно основание – когато изпълнението на наказанието е погасено по давност съгласно закона на изпълняващата държава. Участниците вече знаят, че престъплението е извършено през 1998 г., а съдебното решение е от 2010 г. Един толкова дълъг период е причина да се анализира въпросът с давността. Ето защо от законодателството в Германия зависи дали изпълнението да се приложи за другите три престъпления.

NB: бележка за обучителите: Това упражнение е много полезно в учебни групи с участници от различна националност, защото позволява да се сравнят правилата за сроковете на наказание в различните държави. Държавите членки прилагат напълно противоположни системи за оценяване

сроковете за изпълнение на наказанията. В някои държави този срок тече от момента на извършване на престъплението; в други – от момента, в който е постановено съдебното решение. Очевидно, че ако държава попада в първата група, както в случая Германия, много по-рано може да се установи, че изпълнението на присъдата е погасено по давност. Освен това самото разбиране, че в друга държава членка е възможно да са възприети напълно различни правила за изчисление на сроковете за погасяване по давност, е с голям принос за изграждане на взаимно доверие.

Други възможни основания за отказ са:

Член 9(1)(ж) възрастта на лицето, за която е необходимо да знаем каква е била към момента на извършване на престъплението;

Член 9(1)(з) с присъда от 12 години и бягство след месец задържане под стража, доста голяма част от присъдата остава неизпълнена.

Член 9(1)(и) темата за отсъствието на лицето от процеса определено си заслужава да бъде обсъдена. Но е добре това да стане по един по-системтизиран начин при обсъждане на казуса, когато учебната група ще разполага и с повече информация.

Член 9(1)(л) се отнася до престъпления, извършени на територията на изпълняващата държава членка. Първото изнасилване се е случило през 1998 г. в Берлин, Германия. В този случай тази държава може да откаже. Този текст е въведен в решението като компромисен – дадена държава да не е принудена да изпълни присъда за деяние, което в нейния правен мир се оценява напълно различно. В случая с изнасилването това не е възможен вариант. Затова малко вероятно е Германия да откаже изпълнение на база точно това основание.

Q5. Има ли някакво значение становището на самото лице Ханс Шулц?

Член 6 от рамковото решение описва ситуации, в които мнението на осъденото лице има значение. Такъв обаче е случаят, ако това лице все още се намира на територията на издаващата държава. Шулц, в нашия сценарий, вече е установен в изпълняващата държава. Причината е, че за лица като Шулц, които са се укрили и по този начин са възпрепятствали правосъдието, се смята, че сами са се отказали от правото си на мнение, що се отнася до

определяне в коя държава да бъде изпълнено наказанието. Член 6(4) от рамковото решение гласи, че осъденото лице Шулц просто ще бъде информирано.

Q6. Трябва ли властите в Германия да арестуват лицето Шулц в очакване на процедурата за признаване?

Този въпрос е обсъден в член 14 от РР. Това решение трябва да бъде взето по реда на германския закон. Германските власти могат, но не са длъжни, да задържат Шулц преди да се реши дали ще има признаване или не.

А. II. Упражнения:

Посочете кои са изпълняващите компетентни органи и на какъв език следва да е удостоверението:

За да разберем кои са компетентните органи, ние всички ползваме [Atlas](#), който откриваме на уебсайта на ЕСМ - www.ejn-crimjust.europa.eu, където избираме някоя ДЧ като изпълняваща държава и после – *903.Изпълнение на съдебни актове за налагане на наказание лишаване от свобода. (903.Enforcement of a Custodial Sentence)*.

По отношение на езика на Удостоверението, ние ще използваме [раздел - Нотификации за всяка ДЧ](#). Ако не е налице нотификация, както предвижда член 23(1) на РР, то следва да се използва официалния език или езици на държавата членка.

Резултатите би трябвало да са следните:

1. На 4 юли 2019 г. словенският гражданин Янец Жупанчич е осъден с присъда от 7 години за въоръжен обир, извършен в Брюж, Белгия. Същият е арестуван на 31 декември 2017 г. и оттогава е в затвора. Компетентните белгийски власти искат трансфера му в родната му Словения за изпълнение на наказанието.

Компетентните белгийски органи са в Брюксел, компетентни са за държавата по принцип, вж. уебсайта на ЕСМ.

Наименование:	Parquet du procureur du Roi de Bruxelles (Bureau CIS) – Parket van de procureur des Konings te Brussel (Bureau CIS)
Адрес:	Portalis, Rue des Quatre bras, 4
Отдел (Отделение):	
Град:	Брюксел
Пощенски код:	1000
Телефон:	+ 32 2 508 73 24
Мобилен телефон:	
Факс:	+ 32 2 519 82 96
Email:	mut.rec.bxl@just.fgov.be

Компетентните словенски власти са в Любляна; вж. уебсайта на ЕСМ.

Наименование:	Окръжен съд на Любляна (като централен съд, когато териториалната юрисдикция не може да бъде посочена)
Адрес:	Tavcarjeva 9
Отдел (Отделение):	
Град:	Любляна
Пощенски код:	1000
Телефон:	+386 (0)1 366 44 44
Мобилен телефон:	
Факс:	+386 (0)1 366 45 18
Email:	
Според нотификацията, която откриваме на сайта на ЕСМ , Словения приема за приложим език словенски и английски .	

2. Йосип Књежевич е хърватски гражданин, с присъда от наказателния съд в Мишколц, Унгария, в размер на 12 месеца затвор за това, че е извършил кражба. Лицето е родено в Загреб.

Компетентният унгарски орган е в Будапеща, с компетентност са за цялата държава, вж. уебсайта на ЕСМ.

Наименование:	Министерство на правосъдието
Адрес:	Kossuth tér 4
Отдел (Отделение):	
Град:	Будапеща
Пощенски код:	1055
Телефон:	+36 1 795 5823
Мобилен телефон:	
Факс:	+36 1 795 0554, or, +36 1 795 0552
Email:	nemzb@im.gov.hu

Компетентните хърватски власти са в Загреб, вж. уебсайта на ЕСМ.

Наименование:	Жупанийски (окръжен) съд Загреб
Адрес:	Trg Nikole Šubića Zrinskog 5
Отдел (Отделение):	
Град:	Загреб
Пощенски код:	
Телефон:	(+385 1) 4801-069
Мобилен телефон:	
Факс:	(+3851)4920-260
Email Address:	ured.predsjednika@zszg.pravosudje.hr

Според [нотификацията, която откриваме на сайта на ЕСМ](#), Хърватска приема за приложим език **хърватски и английски**.

3. На 1 юни 2015 г. румънският гражданин Флорин Раду е осъден от наказателна колегия към окръжния съд на Каунас на 15 години за извършени през 2013 г. две убийства. На 7 юли 2020 г., компетентните власти на Литва изразяват желание наказанието да бъде прехвърлено за изпълнение в Румъния.

Компетентните литвийски власти са в Каунас, с компетентност за Каунас (Kaunas DC), вж. уебсайта на ЕСМ.

Наименование:	Окръжен съд на Каунас, Камара на Каунас
Адрес:	Laisvės al. 103
Отдел (Отделение):	
Град:	Каунас
Пощенски код:	44291

Телефон: +370 (37) 244 522
Мобилен телефон:
Факс: +370 37 424 743
Email: kauno.apylinkes@teismas.lt

Компетентен орган в Румъния е съответният апелативен съд (Curtea de Apel (Regional), вж. уебсайта на ЕСМ. Не знаем къде точно в Румъния е роден Раду. Това значи, че ни трябва допълнително информация. Според [нотификацията на сайта на ЕСМ](#) Румъния има изискване: Удостоверението и съдебното решение да са придружени от превод на **румънски**.

А. III. Практически казус 2, продължение на Казус 1:

В рамките на процедурата по признаване, изпълнявана в Германия, става ясно, че Шулц не е присъствал на своя процес в Полша. Когато на 7 юни 2010 г. е засечен да пътува без превозен билет, същият е арестуван и задържан под стража до бягството му от затвора на 8 юли 2010 г., когато лицето бяга след като е нанесло побой над затворнически надзирател. След бягството му на адреса му във Варшава е изпратена призовка за явяване на дело през м. август 2010 г., на който адрес е официалната адресна регистрация на лицето. Призовкарят не открива лицето на този адрес. Служителят посещава адреса два пъти, като оставя бележка, че документът се намира в районното полицейско управление, откъдето лицето може да си го вземе. Безспорно е, че призовката е връчена в съответствие с текстовете на НПК на Полша, приложим в онзи момент. От 2010 г. насам полските власти издирват лицето Шулц безуспешно.

По време на производството в Германия, Шулц заявява:

- че е бил в пълно неведение за водения срещу него съдебен процес;
- че пребивава в дома на майка си от юли 2010 г.;
- че действително е ползвал обществен транспорт без валиден превозен документ;
- че отрича да е бил замесен в извършването на някое от посочените сериозни престъпления.

Въпроси:

Q1. Може ли съдебното решение, издадено в Полша, да бъде признато и прехвърлено за изпълнение в Германия?

Фактите, както са доказани от полския съд в неговото решение, следва да бъдат приети и не могат да бъдат обсъждани като условие за признаване на съдебното решение. Без значение е, че германски съд би могъл и да не го осъди на база наличните доказателства, или би могъл да вземе предвид това, че той отрича, или пък решението му би могло да бъде много по-сурово. От твърденията на Шулц, че е невинен, няма да последва допълнително разследване. Взаимното признаване предполага, че той вече е получил шанс да изложи виждането си във връзка с обвиненията срещу него по-рано, по време на съдебния процес.

Горното ни отвежда към същината на този втори въпрос: лицето не се е явило на делото. Неговото отсъствие Е ли факт, който повлиява признаването на съдебното решение, или пък повдига темата за други условности?

Q2. По кои въпроси изпълняващите органи биха имали нужда от допълнителна информация?

Германските власти силно ще се интересуват как точно се е осъществило връчването на призовката на Шулц. Това е във връзка с член 9(1)(и), който изброява възможни основания за отказ. В зависимост от обстоятелствата искането може (не е задължително) да бъде отказано. Германските власти могат да поискат уточнения от полските власти какво точно се е случило. NB: когато се попълва информация за призовката, много важно е издаващият орган да предостави фактическа информация, а не правни квалификации. Четейки РР и фактите, както са описани, става ясно, че призовката не е връчена на Шулц лично. (NB: бележка за обучителите: в някои правни системи, връчена по този начин призовка, може да се квалифицира като призовка, връчена лично. Би било чудесно, ако тази тема изскочи по време на дискусиата.)

Възможно е лицето да е било информирано по друг начин. Рамковото решение не посочва какви са другите формални начини, но указва задължителния характер, що се отнася до крайния резултат: **лицето следва недвусмислено да е било осведомено за насрочения срещу него процес.** В основополагащия за съдебната практика случай [делото „Дворжечки“](#)

[\(C-108/16 PPU\)](#), Съдът се фокусира върху това дали обвиненото лице е можело, по някакъв начин, да знае, че срещу него предстои да се гледа дело. Дворжечки е бил призован на адреса, на който живее. Неговият дядо приел призовката и обещал да я предаде на внука си, който в този момент отсъствал. Съобразно полското законодателство, приложимо към онзи момент, правилата за призоваване са били спазени. Последващото отсъствие на обвиненото лице от процеса по никакъв начин не повлиява производството и в крайна сметка то приключва с присъда. Съдът е сметнал, че такава процедура е правна фикция.

В конкретните обстоятелства на този случай няма положително доказателство, че призовката е стигнала до Шулц. Това обаче не е крайт на случая, тъй като член 9(1)(и) предвижда три ситуации, в които отсъствието от процеса не би могло да доведе до отказ. Второто такова е дали Шулц е ползвал правото си на процесуален представител, който е присъствал на процеса от негово име. Ние не знаем това, но то може да се изясни като се поиска допълнително информация от издаващите органи. Третата и последна възможност е на Шулц да му е било връчено съдебното решение и да е бил информиран за възможността за повторно разглеждане. Ако той тогава ясно е заявил, че не желае такова преразглеждане, или не е поискал такова в определените за това срокове, то съдебното решение се счита за окончателно и влиза в сила. Ние не знаем дали това право на лицето е реализирано и какво е направило то в тази връзка. Без значение кой от тези варианти е налице, право на отказ няма.

Q3. Въз основа на кои критерии следва да се вземе решение?

Водещият принцип ще е дали полската присъда, изпълнявана в Германия, може да обслужи целта за социалната рехабилитация на лицето. Освен това приемането на наказанието за изпълнение гарантира, че няма да има безнаказаност за сериозни престъпления, като така допринася за Зона на свобода, сигурност и правосъдие за гражданите на Европа.

Q4. Какви са алтернативите, в случай че Германия не признае съдебното решение от Полша?

Това зависи от основанията за отказ. Тъй или иначе, от самото начало е ясно, че когато по отношение изпълнението на съдебното решение има основания за отказ, най-вероятно е същите да са приложими и за полската ЕЗА в Германия при искането лицето да бъде предадено. Член 4(б) от РР за ЕЗА

предвижда възможността за отказ за предаване на собствени граждани за изпълнение на съдебно решение, при условие, че съответната държава членка заявява, че желае сама да изпълни решението. И тук точно последното е проблемът.

Може ли Германия да започне ново наказателно производство срещу Шулц? Тя без съмнение има юрисдикция над трите сериозни престъпления на база критерия за териториалност и за националност. За първото извършено престъпление е възможно да има погасяване по давност. Погасяват ли се другите престъпления по реда на *ne bis in idem* заради това, че вече е налице полско съдебно решение? Член 54 на Шенгенската конвенция осигурява защита само срещу повторно преследване, след като веднъж съдебното решение за наказание на лицето вече е влязло в сила. Тук случаят не такъв.

Когато направим анализ на това какво би означавало всичко да започне отначало, става ясно, че е много по-добре полското съдебно решение да влезе в сила незабавно.

Q5. Представете си, че това полско решение може да бъде признато изцяло. Какви в такъв случай са правилата, приложими за изпълнението му в Германия?

Този въпрос ни приканва да приложим член 1 от Рамково решение 2008/909. Там ясно е казано, че изпълнението се ръководи от приложимия закон в изпълняващата държава, включително всички правила за предсрочното и условното освобождаване (чл.17(1)). Шулц е прекарал един месец и един ден в полски затвор, което време следва да бъде приспаданото (член 17(2)).

NB: Най-интересният случай [Делото „Огнянов“ \(C-554/14\)](#) ни учи как съдът разглежда задълженията на държавите членки – заинтересовани страни, както и кой закон на коя държава коя част от изпълнението на съдебното решение ръководи. Българският гражданин Огнянов е осъден в Дания за убийство и обир при утежняващи вината обстоятелства, извършени през 2012 г., като наложеното наказание е 15 години затвор. Преди трансфера му в България през 2013 година, той е работил в затвора в Дания. По време на изпълнението на остатъка от присъдата му в България възниква въпросът дали Огнянов би имал право наказанието му да бъде намалено заради това, че е работил в Дания. Ако да, то той би имал право присъдата му да бъде намалена с 2 години, 6 месеца и 24 дни. Ако не се взема предвид работата му в Дания, той би имал право на намаляване на наказанието с 1 година, 8

месеца и 20 дни: разлика от около 10 месеца, прекарани в затвор. Датският закон не позволява намаляване на наказанието на такова основание, но законът в България го позволява. С други думи: член 17 от Рамково решение 2008/909 пречи ли на това срокът на присъдата, която лицето изтърпява в България, да бъде намален с времето, в което то е работило в датски затвор?

Отговорът е, че единствено датският закон е приложим по отношение на това възможно ли е да има намаляване срока на присъдата заради работа, а изпълняващата държава не може със задна дата да замести своя закон за изпълнението на съдебни решения, в частност – правилата за намаляване срока на наказанията, със закона на издаващата държава, по отношение на онази част от наказанието, която лицето вече е изтърпяло на територията на издаващата държава.

Q6. Кога ще бъде освободен Шулиц?

Логиката на този отговор е описана по-горе във въпрос 5, а именно – водещ е германският закон.

(NB за обучителите: интересно упражнение би било, ако форматът на учебната група е международен, да бъдат попитани всички участници кога смятат, че би бил освободен Шулиц, ако изпълнението на съдебното решение бе в тяхната държава. Ще бъдете изненадани от големите разлики в техните отговори!)